

Силабус курсу
ІНФОМЕДІЙНА ГРАМОТНІСТЬ

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Спеціальність: 014 Середня освіта (за предметними спеціалізаціями)

Освітньо-професійна програма – предметні спеціалізації

Кількість кредитів – 3

Рік підготовки, семестр – 4 рік, I семестр

Компонент освітньої програми: вибіркова

Дні занять:

Консультації:

Мова викладання: українська

Керівник курсу

кандидат філологічних наук, доцент **Наталія Левківна Дащенко**

контактна інформація nataladash@elr.tnpu.edu.ua

Опис дисципліни

Зміст курсу включає ознайомлення з: викликами сучасного медійного простору України; шляхами формування критичного мислення; способами розпізнавання фейків; шляхами визначення вірогідності онлайн-контенту; особливостями мови ворожнечі в мас-медіа; специфікою спілкування у соціальних мережах; школами, жанрами й інструментами кінематографа; ознаками взаємодії сучасної української література і медіакультури.

Навчальний контент

№ з/п	Теми	Результати навчання
Змістовий модуль 1 СУЧАСНИЙ МЕДІАПРОСТІР: ПРОБЛЕМИ, ЗАГРОЗИ, ПРОТИДІЯ		
1.	Тема 1. Медійний простір України: сучасні виклики	компетентності: <ul style="list-style-type: none"> – здатність критично оцінювати медіатексти й виявляти маніпулятивний контент медіа; – готовність здійснювати аргументований критичний огляд медіапродукту; – здатність застосовувати раціональні методи пошуку, відбору, систематизації та використання аудіовізуальної та друкованої інформації, здійснювати перевірку та класифікацію джерел інформації, розрізняти інформацію за рівнем впливу на

		<p>особистість;</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати й оцінювати медіаповідомлення; – здатність усвідомлювати соціальні контексти дезадаптації; – готовність самостійно створювати медіапроекти в галузі професійної діяльності вчителя, долати негативні тенденції, що створюють ЗМІ; – формувати у майбутніх вихованців культуру спілкування в інформаційному суспільстві
2.	Тема 2. Шляхи формування критичного мислення	<p>компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати передумови та причини події; – втілювати ідеї завдяки онлайн-інструментам; – ефективно шукати інформацію; – знаходити першоджерела та працювати з ними; – відрізнити факти від суджень; – виявляти плагіат; – аналізувати візуальні та відеоряди; – верифікувати медіапродукт та виявляти фейки у ньому
3.	Тема 3. Як розпізнати фейк	<p>компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати медіаматеріали; – ставити питання, обґрунтовувати власну позицію; – аналізувати передумови та причини подій; – оцінювати й інтерпретувати події; – ідентифікувати стереотипи і протидіяти їм; – ідентифікувати прояви пропаганди; – ідентифікувати фейки й інструменти маніпуляції; – базові навички емоційного інтелекту; – працювати з джерелами і першоджерелами; – використовувати медіа для соціального блага
4.	Тема 4. Верифікація онлайн-контенту	<p>компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ефективно шукати інформацію; – знаходити першоджерела та працювати з ними; – відрізнити факти від суджень; – виявляти плагіат; – аналізувати візуальні та відеоряди; – верифікувати медіапродукт та виявляти фейки у ньому
5	Тема 5. Мова ворожнечі в мас-медіа	<p>компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізувати медіаматеріали; – ідентифікувати лексеми з негативною конотацією; – працювати з джерелами інформації та першоджерелами; – оцінювати та інтерпретувати події; – аналізувати причини подій та наслідки, до яких вони можуть призвести; – оцінювати нетолерантне висвітлення журналістами чутливих для суспільства тем; – ідентифікувати та протидіяти стереотипам; – уникати прояви негативних впливів; – ідентифікувати та протидіяти маніпуляції
6.	Тема 6. Соціальні мережі: особливості спілкування	<p>компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінювати мережеве суспільство як середовище міжособистісної комунікації;

		<ul style="list-style-type: none"> – аналізувати інформацію в соціальних мережах; – знати позитивні та негативні ознаки впливу соціальних мереж
7	Тема 7. Кіно: школи, жанри, інструменти	<p>компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – інформаційна грамотність: вміння ефективно шукати інформацію; вміння шукати джерела та працювати з ними; – медіаграмотність: вміння аналізувати твори кіномистецтва
8	Тема 8. Художня література в сучасному інформаційному просторі	<p>компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – літературознавча і медіа грамотність: аналізувати основні тенденції літературного процесу в Україні межі ХХ-ХХІ ст., твори сучасних письменників; визначати жанри постмодерністської літератури, масового письма; характеризувати суть художнього явища у жанровому, наративному, стильовому та ін. аспектах; – критичне мислення: систематизувати здобутки сучасної літературознавчої науки; обґрунтовувати власну думку, порівнювати і зіставляти художні тексти різних історичних епох, стилів і жанрів; – візуальна грамотність: аналізувати фото, схеми, інфографіку; – розвиток креативності: використовувати інтерактивні та он-лайн інструменти в освітньому процесі; – фахова толерантність: етично спілкуватися, протидіяти мові ворожнечі, ідентифікувати стереотипи у літературі та протистояти їм

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ЗК 02	Світоглядна. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість. Емоційний інтелект. Когнітивна гнучкість. Здатність до емоційної стабільності, толерантності
ЗК 06	Інформаційна компетенція. Здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел
ФК 07	Психолого-педагогічна. Здатність планувати та організовувати роботу в галузі освіти, впроваджувати інноваційні технології в системі професійної освіти. Вміння використовувати сучасні інформаційні технології та спеціалізоване програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище. Здатність керувати навчальними / розвивальними проектами
ПРН 1	Дослідницький. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних

	баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати
ПРН 8	Технологічний. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності

Література і джерела

1. Баликін І., Волошенюк О., Чорний О., Федченко О. Абетка візуальної грамотності / за ред. О. Волошенюк, В. Іванова, Р. Євтушенко. Київ : АУП, ЦВП, 2019.
2. Біличенко О. Художня література в інформаційно-комунікаційному просторі сучасності: монографія. Слов'янськ : СДПУ, 2012. 352 с.
3. Вуйтік Н. 15 ресурсів для перевірки інформації. URL: <https://medialab.online/news/15check/>
4. Земляна І. Журналіст і (не)безпека : посібник для журналістів, які працюють в небезпечних зонах. Київ, 2016. URL : <https://imi.org.ua/wp-content/uploads/2017/06/Zhurnalist-i-nebezpeka.pdf>
5. Іванов В. Ф., Шкоба О. Я. Медіаосвіта та медіаграмотність: визначення термінів *Інформаційне суспільство*. 2012. Вип. 16. С. 41–52. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/is_2012_16_10.pdf
6. Онлайн-курс «Новинна грамотність» URL: <https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>
7. Крейг Сільверман. Посібник з верифікації ; переклад, літ. ред. та верстка – В. Білоусов. URL: http://verificationhandbook.com/downloads/verification.handbook_ua.pdf
8. По той бік новин. URL: <https://www.facebook.com/behindtheukrainenews/>
9. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / за заг. ред. В. Ф. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. URL: http://www.aup.com.ua/uploads/Posibnyk_z_mediagramotnosti_2019_ukr.pdf
10. Програма Ради Європи з медіа-грамотності Pestalozzi. URL: http://www.coe.int/t/dg4/education/pestalozzi/Documentation_Centre/ML_resources_en.asp#TopOfPage
11. Соціальні мережі як чинник розвитку громадянського суспільства / О. С. Онищенко, В. М. Горювий, В. І. Попик та ін. ; НАН України, Нац. б-ка України ім. В. Вернадського. Київ, 2013. 220 с.
12. Список рекомендацій, резолюцій і декларацій Кабінету Міністрів у сфері медіа. URL: http://www.coe.int/t/dghl/standardsetting/media/doc/cm_EN.asp.
13. Як відрізнити справжні новини від брехні, маніпуляцій і напівправди. Інструкція. URL: http://texty.org.ua/pg/article/editorial/read/85998/Jak_vidriznaty_spravzhni_novyny_vid_brehni_manipulacij?a_srt=1
14. Як можна протидіяти «фейковим новинам»? : Аналіз. Київ : Фонд Фрідріха Науманна за Свободу, Академія української преси, 2019. URL : <http://www.aup.com.ua/yak-mozhna-protidiyati-feykovim-novina/>

Політика оцінювання

- ✓ **Політика щодо відвідування:** відвідування занять є обов'язковим компонентом поточного оцінювання. За об'єктивних обставин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в онлайн-формі за погодженням із деканатом і керівником курсу.
- ✓ **Політика щодо академічної доброчесності:** участь у різних формах аудиторної активності має ґрунтуватися на опрацьованих джерелах, літературі та особистому їх осмисленні, а також на власному інформаційно

користувацькому досвіді. Індивідуальні (колективні) творчі проєкти мають відзначатися оригінальністю й не містити будь-яких форм плагіату. Поточне оцінювання та оригінальний творчий проєкт є підставою для зарахування прослуханого курсу.

- ✓ **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** індивідуальні (колективні) творчі проєкти мають бути представлені не пізніше ніж за тиждень після закінчення аудиторних занять. Допускається пізніша подача на підставі поважних причин. Перескладання модулів не передбачається.

Оцінювання

Остаточна оцінка за курс розраховується так:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Модуль 1 (теми 1-7): усне опитування, практичні і тренінгові завдання, анкетування	64
Модуль 2: представлення (презентація) індивідуального (колективного) творчого проєкту	36